HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

היפה לחם בשרה. לכהונה ואחת פסולה כגון שנתגרשה מאיש אחר: **אם כח יבם לאנוס חולץ לפסולה.** ולא יפסול את הכשרה לכהונה דלא ישפוך אדם מי פרו ורבו ואמריס נריכים להס מע"ג דהוה מין נריך להס: **גמ' תרבעה אחין ס"ד.** כיון דלא הוו אלא ד' וכולן מתו כדקתני מתו מאן מייבם: **ומבקינן ליה.** בתמיה ובמה יפרנס כולן: **דאפשר ליה.** שעשיר הוא ויכול לזונן: **עונה בחדש.** עונה של ת"ח מערב שבת לערב שבת והוו אחר פריו יתן בעתו[ע] בכתובות (דף סב:) דמטי לכל אחד עונה בחדש: **וגייבס לאחד.** בריאה והדר נחלוץ לאחד: **כל שאינה עולה.** לבית דין לייבוס שאינה זקוקה להתייבם דרחמנא פטרה דכתיב את בית אחיו בית אחד הוא בונה ולא שני בתים אינו עולה לחליצה: **אלמא לא.** בתמיה. כלומר ומי אמי בתים בעלמא פטורה מי לא מיקטרין למיסר ערה ערוה והא מיקטרין סד"ש ערוה מבדרי קיימא ולא רמיא קמיה והויא לה ערת בית אחד ותמייבס קמ"ל: **כאן שנה רבי.** במשנה זו למדנו רבי יספון כו': **מתני' המחזיר גרושתו.** משיטלח: **והנושא את חלוצתו.** דקיימא עליו בלאו דשוב לא יבנה: **והנושא את קרובת חלוצתו.** לקמן בעי לן בגמרא הא קרובת חלוצתו לאו לחלוצתו היא: **יולית והולד ממזר.** דסבר ר"ע יש ממזר מחייבי לאוין: **קרובת גרושתו.** דגרושתו כאשתו ואחותה לו אמה מייבי כריתות ניהו לגבייה: **גמ' חימא קרובת גרושתו.** ורבנן ממחזיר גרושתו ונושא חלוצתו פליגי: **ודלמא הא קמ"ל דיש ממזר מחייבי כריתות.** וה"ק תע"ג דפליגי רבנן בחייבי לאוין מודים הס בחייבי כריתות שהולד ממזר: **ודלמא לעולם לא ליירי בה.** ודקאמרת לשמועינן שאר חייבי כריתות: **ליידי דפנא ריש מחזיר גרושתו ונושא חלוצתו וקרובת חלוצתו.** ופליגי רבנן עליה תנא נמי ומודים בקרובת גרושתו[ג] לגבי קרובת חלוצתו ס"ל דלר"ע הוי ממזר: **הכסוב קראו ניסו.** ולית ליה סתמא דמתני' בריש פרקין (מג.) דקתני המולן ליבמתו ונשא אחיו את אמותה ואת בתה הולד שהולד ממזר: **גמ'** וסבר ר' עקיבא הנושא קרובת חלוצתו הולד ממזר והאמר ריש לקיש[ו] כאן שנה רבי אחות גרושה מדברי תורה אחות חלוצה מדברי סופרים תני קרובת גרושתו הכי נמי מסתברא דקתני סיפא ומודים בנושא קרובת חלוצתו שהולד ממזר אי אמרת בשלמא איירי בה היינו דקתני ומודים אלא אי אמרת לא איירי בה מאי ומודים ודלמא הא קא משמע לן דיש ממזר מחייבי כריתות הא קתני לה לקמן[ז] איזהו ממזר כל שאר בשר שהוא בלא יבא דברי ר"ע ר[ח]"ש התימני אומר כל שחייבין עליו כרת בידי שמים והלכה כדבריו ודלמא קסתים לן תנא כר[ט]"ש התימני א"כ ליתני שאר חייבי כריתות קרובת גרושתו למה לי אלא ש"מ איירי בה [ודלמא] לעולם לא איירי בה ואידי דתנא מחזיר גרושתו ונושא חלוצתו וקרובת חלוצתו תני נמי קרובת גרושתו אלא קרובת חלוצתו לרבי עקיבא הוי ממזר אמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן היינו טעמא דר"ע דאמר קרא בית חלוץ הנעל הכתוב קראו ביתו אמר רב יוסף אמר ר"ש ב"ר הכל מודים במחזיר גרושתו שהולד

[א] היתה אחת כשרה ואחת פסולה אם היה חולץ חולץ לפסולה ואם היה מייבם מייבם לכשרה: **גמ'** ארבעה אחין ס"ד אלא אימא ארבעה מאחין: הרשות בידו: ושבקי ליה והתניא [ב]וקראו לו זקני עירו [ג]הן ולא שלוחן ודברו אליו מלמד שמשיאין לו עצה הוגנת לו שאם היה הוא ילד והיא זקנה הוא זקן והיא ילדה אומרין לו מה לך אצל ילדה מה לך אצל זקנה כלך אצל שכמותך ואל [ד] תשים קטטה בביתך לא צריכא דאפשר ליה א"ה אפילו טובא נמי [ה]עצה טובה קמ"ל ד' אין טפי לא כי היכי דנמטייה עונה בחדש: מי שהיה נשוי וכו': וגייבם לתרוייהו א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן אמר קרא [ו]אשר לא יבנה את בית אחיו [ז]בית אחד הוא בונה ואין בונה שני בתים ונחלוץ לתרוייהו אמר מר זוטרא בר טוביה אמר קרא [ח]בית חלוץ הנעל בית אחד הוא חולץ ואין חולץ שני בתים [ט] וגייבם לחדא ונחלוץ לחדא אמר קרא [י]אם לא יחפוץ הא חפץ ייבם [יא]כל העולה ליבום עולה לחליצה כל שאין עולה לייבום אין עולה לחליצה ועוד [יב]שלא יאמרו בית מקצתו בנוי ומקצתו חלוץ ויאמרו אי דמייבם והדר חליץ הכי נמי אלא [דלמא] חליץ והדר מייבם וקם ליה בלא יבנה ואימא כי איכא חדא תתקיים מצות יבום כי איכא תרתי לא תתקיים מצות יבום א"כ צרת ערוה דאסר רחמנא למה לי השתא ב' בעלמא אמרת לאו בני חליצה ויבום נינהו צרת ערוה מיבעיא אלמה לא אצטריך סד"א ערוה אבראי קיימא ותתייבם צרתה קמ"ל דאסירא אלא יבמתו יבמתו ריבה: היתה אחת כשרה: אמר רב יוסף [יג]כאן שנה רבי לא ישפוך אדם מי בורו ואחרים צריכים להם: **מתני'** המחזיר גרושתו והנושא חלוצתו והנושא קרובת חלוצתו יוציא והולד ממזר דברי ר"ע וחכ"א אין הולד ממזר ומודים בנושא קרובת גרושתו שהולד ממזר: **גמ'** וסבר ר' עקיבא הנושא קרובת חלוצתו הולד ממזר והאמר ריש לקיש [יד]כאן שנה רבי אחות גרושה מדברי תורה אחות חלוצה מדברי סופרים תני קרובת גרושתו הכי נמי מסתברא דקתני סיפא ומודים בנושא קרובת גרושתו שהולד ממזר אי אמרת בשלמא איירי בה היינו דקתני ומודים אלא אי אמרת לא איירי בה מאי ומודים ודלמא הא קא משמע לן דיש ממזר מחייבי כריתות הא קתני לה לקמן [טו]איזהו ממזר כל שאר בשר שהוא בלא יבא דברי ר"ע [טז]ר"ש התימני אומר כל שחייבין עליו כרת בידי שמים והלכה כדבריו ודלמא קסתים לן תנא [יז]כר"ש התימני א"כ ליתני שאר חייבי כריתות קרובת גרושתו למה לי אלא ש"מ איירי בה [ודלמא] לעולם לא איירי בה ואידי דתנא מחזיר גרושתו ונושא חלוצתו וקרובת חלוצתו תני נמי קרובת גרושתו אלא קרובת חלוצתו לרבי עקיבא הוי ממזר אמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן היינו טעמא דר"ע דאמר קרא בית חלוץ הנעל הכתוב קראו ביתו אמר רב יוסף אמר ר"ש ב"ר הכל מודים במחזיר גרושתו שהולד

(דף סו:) כל מקום שמין קדושין כו' ומיזה זה הגע על מתח מכל הערויות: **הכל** מודים במחזיר גרושתו. לרבותא נקט מחזיר גרושתו טפי מסאר חייבי לאוין דלאו על גב דכתיב ביה תועבה מיהא הוי:

תועבה מכיו וכו' יכול הוא לא יגלה ולא יגלה כנף מכיו, ומסתמא קרובת דאכיו כגון נושא חלוצתו דהוי בלא יגלה כרת (לקמן מט.). כל שחייבין עליו כרת בידי שמים. על מותה ניתנה (קדושין עד:) אבל נושא חלוצתו לא הוי ממזר (שם).

מסורת הש"ס

ע) לעיל יג:, ג) לקמן קפ:, ג) [לעיל כ. וש"נ], ד) [לעיל לג:], ה) לעיל יג: וש"נ, לקמן נג.], ו) לעיל מ: וש"נ, ז) לקמן מט. וש"נ, ח) [ל"ל שמעון התימני], ט) [ל"ל כשמעון התימני], י) [תהלים פ], כ) ל"ל דיוסף, ל) [לך מכ: ד"ה מתם],

תורה אור השלם

1. וְקָרְאוּ לוֹ זִקְנֵי עִירוֹ וְדִבְּרוּ אֵלָיו וְעָמַד וְאָמַר לֹא חָפַצְתִּי לְקַחְתָּהּ:
דברים כה ח

2. וְנִגְּשָׁה יְבִמְתּוֹ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזְּקֵנִים וְחָלְצָה נַעֲלוֹ מֵעַל רַגְלוֹ וְיָרְקָה בְּפָנָיו וְעָנְתָה וְאָמְרָה כָּכָה יֵעָשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אָחִיו:
דברים כה ט

3. וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֲלוּץ הַנָּעַל:
דברים כה י

4. וְאִם לֹא יַחְפֹּץ הָאִישׁ לָקַחַת אֶת יְבִמְתּוֹ וְעָלְתָה יְבִמְתּוֹ הַשַּׁעְרָה אֶל הַזְּקֵנִים וְאָמְרָה מֵאֵן יְבִמִי לְהָקִים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה יַבְּמִי:
דברים כה ז

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולא תכניס קטנה כמיתה: (ב) שם ואין מוכן כ' מיום ונחלוץ לחדא וגייבם לחדא אמר קרא אשר לא יבנה כיון שלא בנה שוב לא יבנה וגייבס לתרוי ונחלוץ לחדא: (ג) רש"י ד"ה מיידי דתנא וכו' בקרובת גרושתו ס"ל ומ"ש מ"ס אלא קרובת חלוצתו: (ד) תוס' ד"ה וגייבס וכו' ומיי פפ"ג מהל' יבום ס"ג ע"ל דף י ע"ב בסוף ד"ה מיכו: (ה) בא"ד דל"ג ליה ללא לריך:

מוסף רש"י

כל העולה ליבום. למיקח יבום, עולה לחליצה. למיקח חלוצה (לעיל ג.). אינה עולה. הפעלה לפני הזקנים למליכה (לעיל מא.). **מקצתו בנוי ומקצתו חלרוך.** ותחי למימר נב' יבמות הבאות מכיח לחד חדש מחייבמת ולחמת מלנה (לעיל לב.). **כאן שנה רבי.** במשנה זו דקתני חולץ לפסולה, למדנו רבי לא ישפוך אדם מי בורו. אף על פי שאינו לריך לכם, ואחרים צריכים להם. כגון הכא מכיון דיכול למלוץ לפסולה ויפקיר הכשרה לא יחלוץ לפסולה (קדושין מה.). **כל שאר בשר שהוא בלא יבא.** תע"ם שאינו בלא יבא. הוי חולד ממזר (קדושין עד:) כל קרובה שהיא בלא חולין אין בה כרת, כגון

ק א מיי' פ"ג מהלכות יבום הלכה י סמג עשין נ טור ש"ע אה"ע סי' קסה סעיף ב:
קא ב מיי' פ"ד מהלכות יבום הלכה ג סמג עשין נב טוש"ע אה"ע סימן קסו סעיף ג:
קב ג מיי' פ"ד מהלכות יבום הלכה ד סמג עשין מה ולאוין פא טור ש"ע אה"ע סימן עו סעיף ז:
קג ד מיי' פ"ד מהלכות יבום הלכה ט:

תוספות ישנים

בי מיכא תנאי ס' מתקיים מצות יבום. וה"ת אין לאסור לומר כן הלא אמרינן בית אחד הוא בונה ואינו בונה שני בתים אם כן הוי מצות יבום לף בשני בתים שמייבם בתחת וי"ל דמימרא הכא בית אחד הוא בונה פירוש כי ליכא הלא בית ג' אבל אינו בונה כלל בשנים שני בתים: **א** [ועוד י"ל] כגון שגירש הערוה ומ"ד נשואין הרשומים מפילין (לעיל יג.) דלקמן בשמעון ומותרת לגוי: **אלא** אי אמרת לף אייבי הא אייבי הא מאי ומודים לף על גב דלף אייבי הא אמר שום מדום לף הוי לממני ומודים הואיל ולף אייבי הא אבל הכא אמרינן בית חלוץ הנעל מדום: בית חלוץ הנעל הכתוב קראו ביתו. וה"ק לף סבר כמו הסיק לעיל (דף מ"ח) דמגיה המעבה דלימא אבל הכא אמרינן ופפיר רבינו בתמני' וכן ומיתני בכולהו בתחת מלוה ובקרובת גרושתו (פסולה) דהכי קתני זו פסולה: **הכתוב** קראו ביתו. וה"ק לרבי עקיבא שם בא עליה כאן מייב מן התורה וגם נפקא לן מוהשב לרבות מלוה (לעיל כד.) והא ף דלקמיהן בתלו הן הלוקין וקתני גרושה ומלוה להכין הדיוט היינו כר"ע דלרבנן לא נקי אחלוה דקתני ה' והא דכתיב והשב לא הוי אלא אמתכת בעלמא אי נמי שפיר אמיל אלוה דרבנן ואנב גרושה נקט מלוה ס"ל בחלוה נפרש לעיקר ס"ל מדרבנן מכח מדרשה: **הכל** מודים במחזיר גרושתו. ס"ע אמתי נקט מחזיר גרושתו טפי מאיזהו מייבי לאוין נרלה משום דס"ד דאין הולד ממזר אלא מין זרוע ומיהו לרבות פנוס משום דכתיב (דברים כד ד) היא תועבה דמשמע ואין בניה מועברין קמ"ל דהולד פנוס ומיהו לרבות תועבה אבל אין זרוע

ע) [ועי' דקתניא בר"פ אלו הן הלוקין גרושה ומלוה כו'. פ) [ל"ל ג' נרלה ד"ל והא דילפינן מוהשב לרבות מלוה לף הוי אלא כו'.